

KLÍČ KE CVIČENÍ Z UČEBNICE VLASTIVĚDA 4

**ČESKÉ DĚJINY OD PRAVĚKU
DO ZAČÁTKU NOVOVĚKU**

- ① 1. Který měsíc má nejméně dní? 2. Nakreslete srpek měsíce, když: a) couvá; b) dorůstá. Kterým písmenům se měsíc v těchto fázích podobá?

Řešení: 1. Nejméně dní má únor. 2. Couvající měsíc má podobu písmene C, dorůstající podobu písmene D.

- ② Jistě dokážete říct, kolik hodin má jeden den. Kolik minut a kolik sekund má 1 hodina?

Řešení: Jeden den má 24 hodin; jedna hodina má 60 minut; jedna minuta má 60 sekund; jedna hodina má 3 600 sekund (60×60).

- ③ Kolik týdnů má jeden měsíc? Kolik měsíců má jeden rok?

Řešení: Jeden měsíc má 4 týdny; jeden rok má 12 měsíců.

- ④ Ve kterém století právě teď žijeme? Do kterého roku bude toto století trvat?

Řešení: Teď žijeme v 21. století, toto století bude trvat do r. 2100.

Zopakujte si:

- Čas je vzdálenost mezi dvěma určitými událostmi nebo určuje okamžik nějaké události.
- Jeden den je doba jednoho otočení Země kolem své osy, jeden měsíc je doba jednoho oběhu Měsíce kolem Země, jeden rok je doba jednoho oběhu Země kolem Slunce.
- Kalendář obsahuje rozvrh dní, týdnů a měsíců během jednoho roku, ukazuje kolikátý týden v roce je konkrétní stránka, dále kdo má který den svátek, kdy jsou státní a křesťanské svátky, jaká je fáze Měsíce.
- Úkol o napsání a čtení letopočtů se bude každoročně měnit, proto nelze napsat řešení.
- Jedno století trvá sto let (sto po sobě jdoucích let); jedno tisíciletí trvá tisíc let (tisíc po sobě jdoucích let).

- ① 1. Dozvídáme se, čím se pravěcí lidé živili? 2. Jak podle vás lovili pravěcí lidé velká zvířata? O správnosti svého úsudku se přesvědčte na straně 7. 3. V názvu kapitoly a v ukázce jste se setkali se slovy s předponou pra-. Co tato předpona vyjadřuje?

Řešení: 1. Zabíjeli mamuty. 2. Používali pěstní klíny, oštěpy, kyje, luky a šípy. 3. Předpona pra- vyjadřuje před.

- ② Kde si můžeme hmotné památky prohlédnout?

Řešení: V muzeu.

- ③ Prohlédněte si schéma. Řekněte, z jakého materiálu vyráběli lidé nástroje v jednotlivých obdobích pravěku.

Řešení: V době kamenné z kamene, kostí, dřeva; v době bronzové z bronzu; v době železné ze železa.

- ⑤ Dozvěděli jste se z úryvku, co všechno poskytoval oheň pravěkým lidem? Co pro pravěké lidi znamenalo vyhasnutí ohně? Proč Mamutík tak řádil? Za co chtěl Mamutík trestat ženy a děti tlupy?

Řešení: Oheň poskytoval teplo, opékali na něm maso; tlupa by bez ohně zahynula; trest za to, že se ženy rádně nestaraly o oheň a nechaly ho vyhasnout.

- Zjistěte, jaká jména dali archeologové soškám venuší z Mašovic.

Řešení: Hedvika, podle jména v kalendáři.

- ⑥ **Myslíte, že sošky zvířat a rytiny na kostech k něčemu sloužily, nebo je pravěcí lidé vytvářeli pro zábavu?**
Řešení: Patrně sloužily k obřadům před lovem.

Zopakujte si:

1. Nejstarší období dějin se nazývá pravěk. Dělí se na starší dobu kamennou, mladší dobu kamennou, dobu bronzovou a dobu železnou.
2. Živili se ulovenou zvěří, kořínky, plody, částmi rostlin, semeny.
3. Zbraně a nástroje vyráběli z kamene, dřeva, kostí, paroží.
4. Dorozumívali se posunky a skřeky.
5. Nedokázali by sami přežít ve velké zimě (doba ledová) ani ulovit velké zvíře.
6. Zcela náhodně poznali oheň a naučili se ho i rozdělávat.
7. Sošky žen a zvířat, rytiny na kostech, nástěnné malby v jeskyních.

UČEBNICE

str. 10

- ⑦ **1. Vysvětlete, co je „žďáření“. Jaký užitek lidem v pravěku přinášelo? 2. Za pomoci ukázky řekněte, čím pravěcí lidé kypřili půdu.**

Řešení: 1. Žďářením získávali úrodnou půdu. Vypalování lesa. 2. Dřevěnými rycími holemi.

- **1. Která z plodin pěstovaných v mladší době kamenné není určena k jídlu? K čemu tedy sloužila? 2. Jaké jiné druhy obilovin znáte?**

Řešení: 1. K jídlu není určen len, sloužil k výrobě látek. 2. Mezi obiloviny patří např. pšenice, žito, oves, ječmen, jáhly, rýže, pohanka.

- **Jak se nazývá maso z ovcí, jak z prasete a jak maso z hovězího dobytka?**

Řešení: Maso z ovcí je skopové, z prasete vepřové, z hovězího dobytka hovězí.

UČEBNICE

str. 11

Zopakujte si:

1. Ve starší době kamenné lovili zvěř a sbírali plody, kořínky, části rostlin, semena; v mladší době kamenné byli zemědělci – pěstovali obilí a další plodiny (čočku, hrách a len) a chovali dobytek, který jim poskytoval mléko a maso, lovili ryby, občas ulovili nějakou zvěř.
2. Prvním řemeslem v mladší době kamenné byla ruční výroba nádob z hlíny.
3. Jídelníček si zpestřovali lovem ryb a zvěře.

- ⑧ **1. Ukažte na své paži, jak byly jehlice přibližně dlouhé. 2. Jak se nazývá starodávná jednotka délky z ukázky? 3. Jak si pomůžete, když budete chtít délku jehlice vyjádřit v centimetrech?**

Řešení: 1. Žáci ukážou délku od lokte po konečky prstů. 2. Starodávná jednotka délky je loket. 3. Změříme ji pravítkem nebo metrem.

- ⑨ **Z čeho vyráběli pravěcí lidé ve starší a mladší době kamenné zbraně, nářadí a nástroje? Proč nepoužili na výrobu nástrojů nějaký kov?**

Řešení: Nástroje vyráběli z kamene, dřeva a zvířecích kostí; kov nemohli použít, protože kovy ještě neznali.

- ⑩ **Jaké předměty se ze zlata a stříbra vyrábějí dnes?**

Řešení: Především šperky, medaile, hodinky, zlaté cihly, slouží také k pozlacování různých předmětů, např. soch, nápisů na pomnících apod.

- **Zjistěte, jestli se v současné době ještě něco vyrábí z mědi.**

Řešení: Kotle na vaření piva a destilátů, okapy, trubky, plechy, svícny, sošky, lustry, stolní lampy apod.

UČEBNICE

str. 12

- ⑪ **Vysvětlete, k čemu kovář potřeboval při kování železa oheň.**

Řešení: Před kovááním musel železo rozžhavit do červena, teprve potom z něj mohl tvarovat určitý předmět.

- **Jak se dnes označují výrobky, které pocházejí z České republiky?**

Řešení: Jsou označeny českou vlajkou, pod kterou se nachází nápis Česká potravina.

- 12) 1. Zjistěte v kalendáři, kdy je svátek Hromnic. Kdy se pálí čarodějnice a co jsou dožínky? 2. Přijdete na to, proč Keltové budovali sídliště právě na vyvýšených místech?

Řešení: 1. Hromnice jsou 2. února, je to křesťanský svátek; čarodějnice se pálí večer před 1. květnem, tj. 30. dubna; dožínky se slavily na konci žní, když bylo sklizeno poslední obilí. 2. Aby je chránila před nájezdy nepřátel. Když hrozilo nebezpečí, shromáždili se tam i prostí lidé z vesnic poblíž hradiště. Proto také byla oppida obehnaná hradbou.

UČEBNICE

str. 13

Zopakujte si:

1. Bronz, nejlepší však je železo, které je pružné a zároveň pevné, takže nástroje a zbraně se neohýbaly.
2. Bronz, musely se slít dohromady měď a cín.
3. Železo.
4. Keltové a Germáni.
5. Patrně ražení zlatých a stříbrných mincí, výroba hliněných nádob na hrncířském kruhu, že znali sklo.

UČEBNICE

str. 14–15

1. a) před naším letopočtem; b) našeho letopočtu; 2. a); 3. b); 4. a); 5. b); 6. kámen, dřevo, kosti, kůže; 7. oheň; 8. c); 9. a); 10. b); 11. a); 12. a); 13. c); 14. b); 15. b); 16. c); 17. b); 18. a) – C, b) – A, c) – D, d) – B, E;

Uč., str. 16–41 | III. JAKÝ BYL STŘEDOVĚK

UČEBNICE

str. 16

- 1) 1. Jak se nazývá hora, na kterou podle pověsti vystoupil praotec Čech? 2. Co zaujalo praotce Čecha na krajině, která se před ním rozkládala?

Řešení: 1. Hora se nazývá Říp. 2. Slované si vybrali právě toto místo, protože praotce Čecha zaujala krajina plná zvěře, ptáků, včel, obklopená horami.

- 2) Které kmeny žily na našem území před příchodem Slovanů?

Řešení: Keltové a Germáni.

- V učebnici Vlastivěda 4 – „Poznáváme naši vlast“ vyhledejte informace o hoře Říp. Můžete použít také internet. Která řeka protéká krajem, v němž stojí hora Říp?

Řešení: Krajem, kde stojí Říp, protéká Labe.

Zopakujte si:

1. V našich zemích začíná středověk příchodem Slovanů.
2. Usazovali se v nížinách blízko řek, živil se zemědělstvím a chovem dobytka.

UČEBNICE

str. 17

- 3) 1. Co všechno museli odevzdávat Slované Avarům? 2. Kam měl přivést vladyka muže? Dozvídáme se, kdy přesně je měl přivést?

Řešení: 1. Slované museli Avarům odevzdávat dávky – dobytek a část úrody z polí. 2. Vladyka měl přivést muže k ohybu řeky Vltavy, jakmile bude měsíc v úplňku.

- 4) V čem vidíte výhody spojení slovanských kmenů v jeden celek?

Řešení: Mají větší šanci ubránit se útoku nepřátel.

- Na nástěnné mapě Evropy ukažte, kde leží Maďarsko. Sousedí s naší republikou?

Řešení: Maďarsko s naší republikou nesousedí.

- V knize Staré pověsti české vyhledejte v obsahu názvy pověstí z nejstarších dob. Snažte se přiřadit obrázky na této straně k odpovídajícím pověstem.

Řešení: 1. pověst O Bivoji, 2. pověst O Křesomyslu a Horymírovi

Zopakujte si:

1. Život Slovanů narušili Avari, kočovné kmeny z Asie.
2. Bylo to spojení všech slovanských kmenů na našem území.
3. Pověsti jsou z větší části smyšlené.

UČEBNICE

str. 18

- 5) 1. Zjistili jste z úryvku jméno rodu, který založil Velkomoravskou říši? 2. Která tři území tvořila tuto říši v době jejího rozkvětu?

Řešení: 1. Rod Mojmirovců. 2. Morava, Slovensko, Čechy.

- 6) 1. Jaká situace přiměla Slovy poprvé ke sjednocení a spolupráci? 2. Kdo se ujal jejich vedení? 3. Jak se nazýval celek, který vznikl spojením slovanských kmenů na našem území?

Řešení: 1. Ke sjednocení přiměly Slovy útoky kočovných kmenů z Asie. 2. Slovy vedl Sámó. 3. Sámova říše.

- 7) 0 čem svědčí slovo „Velká“ v názvu státu?

Řešení: Říše se rozkládala na velkém území.

UČEBNICE

str. 19

- 8) Víte, jak se nazývá písmo, kterým u nás píšeme dnes?

Řešení: Latinka – upozorníme žáky, že to není latina. Vyučující vysvětlí, že latina je jazyk, kterým už se dnes nemluví, tedy mrtvý jazyk, latinka je písmo. Jakým písmem píší např. Rusové, Číňané, Arabové? Přineseme žákům ukázky písma.

- 9) Podívejte se do kalendáře, který den byl na počest obou bratrů vyhlášen státním svátkem.

Řešení: 5. července (od r. 1863).

UČEBNICE

str. 20

- 10) Kteří obyvatelé našich zemí si ještě před Slovy stavěli hradiště?

Řešení: Keltové.

Zopakujte si:

1. Byla prvním státem na našem území.
2. V 9. stol. našeho letopočtu.
3. Slované byli pohané.
4. Křesťanství.
5. Kněží z dnešního Řecka, na Velkou Moravu je pozval kníže Rastislav. Hlaholice byla slovanské písmo sestavené Konstantinem.
6. Rozpad zavinily spory mezi knížaty a nájedzy kočovníků.
7. Ano, archeologické nálezy (např. zbytky hradišť, hroby – v nich kostry, zbraně, kovové knoflíky, nádoby, šperky, hřebeny, přilby a také písemné památky).

UČEBNICE

str. 21

1. b); 2. c); 3. a); 4. a); 5. c); 6. a); 7. c); 8. c); 9. b); 10. c); 11. a); 12. b); 13. a).

UČEBNICE

str. 22

- 1) 1. Porovnejte ukázkou s textem o knížeti Bořivojovi na této stránce. Našli jste nějaké odlišnosti? 2. Na této straně učebnice najdete větu, která objasňuje výraz „historicky doložený“.

Řešení: 1. Žádné odlišnosti. 2. výraz „historicky doložený“ objasňuje 1. věta pod nadpisem Kníže Bořivoj – ... o kterém máme písemné zprávy...

- 2) Který slovanský rod založil Velkomoravskou říši?

Řešení: Mojmirovci.

- Kterým velkým městem protéká řeka Vltava?

Řešení: Vltava protéká Prahou, Českými Budějovicemi, Českým Krumlovem.

- ③ Zjistěte v kalendáři, kdy si připomínáme památku svatého Václava. Toto datum si запиšte. Zjistěte, na kterém pražském náměstí se nachází socha sv. Václava.

Řešení: Památka svatého Václava je 28. září, socha sv. Václava stojí na Václavském náměstí.

- ④ Vzpomenete si, kdo v našich zemích razil první mince? Ve které době to bylo?

Řešení: Keltové, v době železné v období pravěku.

Zopakujte si:

1. Čechové. Nejmocnějším rodem byli Přemyslovci.
2. Koncem 10. století.
3. Bořivoj.
4. Kníže Václav.
5. Vládl víc než 30 let. Rozvíjel obchod s cizími zeměmi. Razil denáry. Sjednotil český stát. Ubránil jej proti nepřítelům.

- ⑤ Vysvětlete, proč se Slované usazovali právě kolem řek.

Řešení: Byla zde úrodná půda a voda.

- ⑥ Která řemesla byla podle vašeho názoru v této době nejpotřebnější?

Řešení: Např. hrnčíři, kováři, ševci, tesaři, výrobci zbraní.

- ⑦ Víte, čím se potvrzují úřední dopisy nyní?

Řešení: Razítkem a vlastnoručním podpisem.

- ⑧ Víte, co zaznamenávají kroniky?

Řešení: Události určité doby, jak po sobě následovaly.

- ⑨ Zjistěte, kdo byl podle pověsti Přemysl Oráč.

Řešení: Byl to muž Libuše, který ji nahradil ve vládě.

Zopakujte si:

1. Zemědělstvím.
2. Část obyvatel se živila různými řemesly.
3. Bohatí žili na hradištích, jejich oblečení bylo z cizokrajných drahocenných látek (hedvábí a brokátu). Prostí lidé bydleli v dřevěných chalupách, nosili prosté oblečení utkané ze lnu nebo vlny.
4. Kosmas byl středověký kronikář, psal latinsky, sepsal historii naší země od konce 9. do počátku 12. století a také pověsti o příchodu Slovanů.
5. Podle malých oken ve tvaru půlkruhového oblouku, půlkruhové klenby podepřené silnými sloupy, vnitřní nástěnné malby v rotundách.

1. b); 2. c); 3. c); 4. a); 5. a); 6. b); 7. b); 8. a); 9. b); 10. a); 11. c); 12. a); 13. c).

- ① 1. Jaká Přemyslova vlastnost vyplývá z ukázky? 2. Posuďte chování nepřátelských vojáků ke zraněnému králi Přemyslovi.

Řešení: 1. Statečnost. 2. Chovali se surově k bezmocnému nepříteli, neuctivě ke králi, kterého okradli a ubili.

- ② Řekněte nebo zjistěte, zda má Česká republika stále ve státním znaku lva.

Řešení: Má stále ve znaku lva.

Zopakujte si:

1. Přemysl Otakar I. na začátku 13. století. Králem se automaticky stane nejstarší (prvorozený) syn panovníka.
2. Zemřel roku 1306. Začaly opět boje o to, kdo se stane českým králem.

1. b); 2. c); 3. b); 4. a); 5. a); 6. b); 7. c); 8. c); 9. a); 10. b); 11. c); 12. království – lev, knížectví – orlice.

- ① 1. Vysvětlíte první větu z úvodní ukázky. 2. O Janu Lucemburském se z ukázky dozvídáme skoro samou chválu. Jedna věc se mu však vytýká. Která?

Řešení: 1. Zemřel poslední mužský potomek rodu Přemyslovců, zůstaly jen sestry Václava III. 2. Zanedbával povinnosti panovníka, pobýval většinou v cizině.

- ② Řekněte, jak se dnes nazývá univerzita v Praze založená Karlem IV.

Řešení: Univerzita Karlova.

Zopakujte si:

1. Přemyslovci.
2. Lucemburkové.
3. Jan Lucemburský, Karel IV., Václav IV., Zikmund.
4. Karlu IV., protože se nejlíp ze všech Lucemburků staral o české království. Dal postavit Chrám sv. Víta, hrad Karlštejn, kamenný most přes Vltavu, Nové Město pražské, založil pražskou univerzitu (vysokou školu).
5. Aby byly věřícímu odpuštěny hříchy, musel se vyzpovídat, litovat svých hříchů, pomodlit se knězem uložené modlitby, případně dát almužnu, postit se, vykonat pouť na poutní místo. Jenže kněží začali odpustky prodávat. Stačilo, když věřící zaplatil, a hříchy mu byly odpuštěny.

- ③ Jak se nazývá sloh, ve kterém se stavělo za vlády přemyslovských knížat?

Řešení: Sloh románský.

- ④ 1. Na fotografii Chrámu sv. Víta a Anežského kláštera vyhledejte některé znaky gotických staveb. 2. Vystrihněte ze čtvrtky: a) románské okno; b) gotické okno. Modely položte na sebe. V čem se liší?

Řešení: 1. Gotické okno, věžička. 2. Gotické okno je nahoře v oblouku do špičky.

Zopakujte si:

1. Hrady, katedrály, kláštery, radnice, městské domy, městské brány.
2. Individuální. Každý napíše tři zajímavosti o navštíveném hradě.
3. Liší se např. výškou, tvarem oken, výplní oken, tvarem klenby.

- ⑤ Určete, před jakými řemeslnickými dílnami visely znaky uvedené na obrázcích.

Řešení: Švec, krejčí, pekař neboli caletník.

- ⑥ Popište podle obrázku ulici středověkého města.

Řešení: Kromě obrázku pomůže žákům obsah textu v popisu zajímavosti.

- ⑦ Na obrázku si prohlédněte oblečení z doby gotiky. Co vás na něm zaujalo?

Řešení: Individuální.

Zopakujte si:

1. Výškou, tvarem a velikostí oken, gotika – bohatě zdobené vchody do chrámů a klášterů, venkovní opěrné sloupy zakončené věžičkami.
2. Většina lidí žila ve vesnicích a živila se zemědělstvím.
3. Z rodu Přemyslovců.
4. Měšťané (řemeslníci, kupci, obchodníci, královští úředníci), chudina (služky, učni, tuláci a žebráci).
5. Hostiny, rytířské turnaje, lov.

UČEBNICE

str. 35

1. c); 2. b); 3. b); 4. hradiště, rotundy; 5. a); 6. c); 7. a) A, D; b) B, C, E; 8. a); 9. a) řemeslníci; b) kupci; c) obchodníci; d) služky; c) žebráci.

UČEBNICE

str. 36

① Zopakujte si, co byly odpustky.

Řešení: Odpustky = odpuštění hříchů, pokud se věřící vyzpovídal, litoval svých hříchů a vykonal pokání = pomodlil se uložené modlitby, postil se, dal almužnu chudákovi, vykonal pouť na putovní místo. Jenže církev začala odpustky prodávat, což bylo proti křesťanským zásadám.

② Jak rozumíte tomu, že je někdo dán do klatby? Vyjádřete srozumitelnějším výrazem.

Řešení: Hus byl dán do klatby, to znamená, že byl vyloučen ze společenství křesťanů, nesměl podávat ani přijímat svátosti, kázat, sloužit mše, křtít, oddávat, pohřbívat.

③ Do kterého století zařadíte rok Husovy smrti?

Řešení: 15. století.

④ Existují v současné době radnice? Pokud ano, k čemu slouží?

Řešení: Existují, úřaduje zde starosta, místostarosta, jsou zde kanceláře úředníků obce. Na radnici zasedá zastupitelstvo.

UČEBNICE

str. 37

Zopakujte si:

1. a) Jan Hus byl profesorem na pražské univerzitě a kazatel. Za kritiku církve nesměl učit ani kázat, v Kostnici na církevním sněmu odmítl své názory odvolat. Proto byl 6. července 1415 upálen. Den jeho smrti je naším státním svátkem; b) Husité byli Husovi příznivci, kteří měli stejné názory jako on.
3. Papež poslal do Čech vojsko proti husitům, byli to křižáci, protože měli na oděvech symbol křesťanů – kříž.
4. V poslední bitvě nebojovali proti sobě husité a křižáci, ale dvě skupiny husitů s rozdílnými názory.

UČEBNICE

str. 38

① Co mohlo být podle vás příčinou králova hněvu a špatné nálady?

Řešení: Diskuze. (Předpokládané odpovědi: příčinou mohla být nespokojenost s prací sněmu, také to mohl být jeho zdravotní stav, špatná zpráva apod.)

UČEBNICE

str. 39

Zopakujte si:

1. Zikmund.
2. Nebyl z rodu královského, byl jen šlechtic.
3. Za jeho vlády bylo zase bezpečno, v zemi pořádek, rozvíjela se řemesla a obchod, byl dostatek zboží, rostla těžba stříbra v Kutné Hoře, pokusil se o uzavření mírových smluv mezi evropskými panovníky, aby nedocházelo k válkám.
3. Jagellonci, pocházeli z Polska.

1. b); 2. c); 3. b); 4. c); 5. a); 6. a); 7. c); 8. b); 9. c); 10. a); 11. b); 12. a) románský; b) gotický.

Uč., str. 42–45 | IV. ZAČÍNÁ NOVOVĚK

 1. Vysvětlete, co je daň. 2. Jaké přednosti má podle vás velký stát oproti státu malému?

Řešení: 1. Daň je povinný finanční obnos, který museli měšťané a šlechta pravidelně odvádět panovníkovi.
2. Žilo v něm více lidí, proto bylo více peněz z daní, z toho plynulo lepší zázemí a vojenská síla.

 Na mapě Evropy ukažte Maďarsko. Jak se nazývá jeho hlavní město?

Řešení: Budapešť.

 Zjistěte, co je astrologie, astronomie a alchymie.

Řešení: Astrologie neboli hvězdoprapectví je učení o vlivu hvězd na osud člověka a předpovídání budoucnosti z postavení hvězd; astronomie – hvězdářství je věda o vesmíru a pohybu vesmírných těles; alchymie – předchůdkyně dnešní chemie byla středověká nevědecká chemie, alchymisté se např. pokoušeli o přeměnu běžných kovů ve zlato.

① **Jak se nazývá dvoudílný český film o Rudolfovi II.? Víte, kdo v něm hraje roli Rudolfa II.?**

Řešení: Císařův pekař a Pekařův císař, Rudolfa II. hraje Jan Werich.

② **Z čeho byl golem podle pověsti vyroben a jak byl ožíván?**

Řešení: Golem byl vyroben z hlíny, ožíván byl pomocí šému = tabulka s magickým slovem nebo kulička.

Zopakujte si:

1. Ferdinand I.
2. Z Rakouska – leží v Evropě, sousedí s naší zemí.
3. Omezoval práva a moc šlechticů, vůdce vzpoury dal popravit.
4. Svým koníčkům – sbíral umělecké předměty, zbraně, zajímala ho astrologie, astronomie, alchymie, zval ke dvoru významné umělce.
5. Individuální.
6. Nástupem Habsburků na český trůn v 16. století (1526).

③ **V jakém slohu se stavělo před příchodem renesance?**

Řešení: Ve slohu gotickém.

④ **Jaký je na první pohled rozdíl mezi románskou a gotickou stavbou?**

Řešení: Románské stavby jsou nízké, okna zakončuje půlkruhový oblouk; gotické stavby jsou vysoké a štíhlé, okna zakončuje lomený oblouk.

⑤ **Které znaky renesance vidíte na fotografii domů v Telči?**

Řešení: Zdobené štíty domů, obdélníková okna, malby na fasádách, podloubí zakončená oblouky.

⑥ **1. Jaký užitek přinášely a přinášejí lidem rybníky? 2. Řekněte nebo zjistěte, jak se nazývá největší český rybník. 3. K čemu panovníci potřebovali hodně stříbra?**

Řešení: 1. Chovaly se v nich ryby. 2. Rožmberk. 3. Hlavně k ražení mincí.

 Vyjasněte si, co je podnikání. Co v dnešní době potřebuje člověk, který chce podnikat?

Řešení: Potřebuje: finanční prostředky, ohlášení podnikání na živnostenském úřadě, kde mu vystaví živnostenský list.

7) 1. Vysvětlete, co znamená, že je někdo negramotný. 2. Je u nás vzdělání povinné? Pokud ano, do kolika let je školní docházka povinná?

Řešení: 1. Neumí číst, psát, počítat; 2. Školní docházka je povinná do 15 let.

Zopakujte si:

1. Zámky, paláce, měšťanské domy se zdobenými štíty, radnice, zámecké zahrady a parky.
2. Řemeslníci se soustřeďovali ve městech, podnikala také šlechta. K rozšíření vzdělanosti přispěl vynález knihtisku.

Uč., str. 46–47 | ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ

UČEBNICE

str. 46–47

1. a) – B); b) – C); c) – A); 2. c); 3. b); 4. c); 5. A) – c); B) – b); C) – a); 6. b); 7. a); 8. a); 9. c); 10. a); 11. c); 12. b); 13. b); 14. c); 15. c); 16. b); 17. a); 18. b); 19. c); 20. c); 21. b); 22. a); 23. c); 24. b)